

Britains kvindekorpfigurer

Indledning

"*My good lady, go home and sit still! No petticoats [1](#)) here.*" Det var det engelske Krigsministeriums svar, da enheden First Aid Nursing Yeomanry (de såkaldte FANY's, efter for bogstaverne i enhedens navn) søgte at melde sig til tjeneste ved udbruddet af Første Verdenskrig. [2](#))

Denne artikel er ikke et indlæg i den standende debat om kvinders rolle i militære enheder, men en beskrivelse af de engelske militære legetøjsfigurer i kvindeskikkelse, som det engelsk firma Britains fremstillede fra omkring 1940 og senere.

At det har ofte været svært for kvinder at blive accepteret på lige fod med mænd, understreges af det indledende citat. Historien viser dog, at mange kvinder afgjort ikke fulgte opfordringen om at gå hjem og forholde sig i ro, men derimod påtog sig mange vigtige funktioner. Betydningen understreges vel også meget godt ved, at mange legetøjsfirmaer fandt det helt naturligt også at producere figurer, der forestillede kvinder.

Figurer

Fra venstre:

1. Sygeplejerske.
2. Sygeplejerske/hærlotte.
3. Sygeplejerske/hærlotte (variant).
4. Flyverlotte.

1. Sygeplejerske

Figuren stammer fra katalognummer 1723: Royal Army Medical Corps Unit, containing Bearers, Stretchers, Wounded.

Figuren kom frem i 1939, hvor den var en del af det nævnte sæt. I Britains store sæt med figurer fra Royal Army Medical Corps (sæt 137) afløste figuren sygeplejersker i en uniform fra omkring århundredeskiftet.

Sygeplejersken, der er i den for perioden korrekte uniform, forestiller en repræsentant for Queen Alexandra's Imperial Military Nursing Service, som blev oprettet i 1902 af den danskfødte Dronning Alexandra.

Min figur er fremstillet i slutningen af 1950'erne, hvor det pågældende sæt stadig blev fremstillet.

2. Sygeplejerske/hærlotte

Figuren stammer fra katalognummer 1897: Motor Ambulance, with Doctor, Wounded, Nurses and Orderlies, der kom frem i 1940. Også på dette område var Britains "med på noderne" og kunne således tilbyde meget aktuelle figurer.

I sættet indgik to figurer af den viste type. Figuren kan forestille en sygeplejerske i feltuniform eller en lotte fra Auxiliary Territorial Service [3](#)).

Herudover indgik en tredje figurtype, som forestiller en lotte fra Women's Transport Service (FANY) [4](#)). Figuren er her vist til højre i billedet.

Denne figur var iført en khakifarvet uniformskappe, brune kravehandsker og en lidt anderledes udseende uniformshue end de to andre khaki-figurer. I princippet er der tale om samme type uniformshue, men FANYs bar huens kajerem over pulden, hvilket får den til at ligne en baseball-hue.

Desværre er jeg endnu ikke i besiddelse af en figur af denne type, så dette billede fra Kilde 2, må indtil videre vise, hvad jeg taler om.

Så vidt jeg ved, er min figur produceret i 1940-41.

3. Sygeplejerske/hærlotte (variant)

Figuren stammer fra katalognummer 1897: Motor Ambulance, with Doctor, Wounded, Nurses and Orderlies.

Figuren er en bemalingsmæssig variant af den forrige figur. Forskellen er figurens rødbrune læderbælte samt de påmalede rødbrune kravehandsker. Bemalingen fremtræder originalt, så jeg har ikke grund til at antage, at det er en tidligere samler, der har pyntet på figuren.

Måske figuren - med små midler - er tiltænkt rollen som Women's Transport Service? Jeg vurderer, at figuren er fremstillet i 1940-41.

4. Flyverlotte

Figuren kom frem i 1940 i katalognummer 1894: Pilots of the Royal Air Force in Full Flying Kit, with Women's Auxiliary Air Force.

Min figur er, så vidt jeg ved, fremstillet efter krigen, som en del af katalognummer 2011: Royal Air Force Display Box. Containing Officers, Pilots, Flight Sergeants, WRAF, Dispatch Rider, Aircraftsmen, and Royal Air Force Regiment with Officer and Bren-Gunner. På dette tidspunkt havde WAAF taget navneforandring til Women's Royal Air Force (WRAF).

Figuren er også omtalt i min artikel om spærreballoner.

Afslutning

Mærkværdigvis fremstillede Britains aldrig figurer, der forestillede Women's Royal Naval Service (de såkaldte WRENs), så det er ikke muligt - ved hjælp af originale figurer - at have alle de væsentligste kvindekorps repræsenteret.

Kilder

Om Britains figurer:

1. *Armies of the World, Britains Ltd. Lead Soldiers 1925 - 1941* af Joe Wallis, Privat udgivelse, 1993, ISBN 0-9605950-2-3.
2. *Regiments of all Nations, Britains Ltd. Lead Soldiers 1946-66* af Joe Wallis, Privat udgivelse, 1981, ISBN 0-9605950-0-7.
3. *The Great Book on Britains - 100 Years of Britains Toy Soldiers* af James Opie, New Cavendish Books, London 1993, ISBN 1-872727-32-8.

Øvrige kilder:

5. *Year of the Yeomanry*, Army Museums Ogilby Trust, 1994, ISBN 0-95157-148-6.
6. *Queen Alexandra's Royal Army Nursing Corps Museum*, brochure fra cirka 1998.
7. *The British Army in WWII - A Handbook on the Organisation, Armament, Equipment, Ranks, Uniforms, etc. 1942*, Greenhill Books, London 1990, ISBN 1-85367-048-0. Bogen er oprindeligt udgivet af United States War Department (TM30-410) og blev genoptrykt to gange i 1980'erne.
8. *British Army Uniforms & Insignia* af Brian L. Davis, Arms & Armour Press, 1983, ISBN 0-85368-609-2.

Efterskrift

Der er også et postkort tegnet af Ernest Ibbetson i 1946, der viser en officer og en underofficer fra

Auxiliary Transport Service (ATS).

Måske er Britains figurerne ikke helt så elegante som kvinderne på dette postkort, men de giver nu alligevel et ganske godt indtryk af uniformer m.v.

Per Finsted

Noter

- 1) *Underskørt; også slangudtryk "skørt", pige eller kvinde. (Gyldendals Engelsk-Dansk Ordbog, 1997)*
- 2) *Citatet er hentet fra Kilde 4, som yderligere beretter, at de gode FANY's absolut ikke fulgte opfordringen, tværtimod. De tilbød deres tjeneste til den belgiske hær og var måneden efter med i krigen. First Aid Nursing Yeomanry var en del af Territorial Force og blev oprettet i 1907.*
- 3) *Auxiliary Transport Service (ATS) var hærens kvindekorps. 250.000 kvinder indgik i 1942 i ATS, hvor de blandt andet løste opgaver inden for stabs- og signaltjeneste samt transporttjeneste. Endvidere bemandede visse dele af luftværnsartilleriets ildledelsesmateriel, såvel i England som senere i Nordvesteuropa. Kvinderne kunne melde sig til (krigs-)tjeneste uden for England.*
- 4) *FANY blev under Anden Verdenskrig en del af ATS og løste tilsvarende opgaver.*